

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas I. An dentur species intellectuales & quomodo producantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

QUÆSTIO V.

De speciebus in particulari.

Incipiendum erit à speciebus intellectualibus, de quibus sit

DIFFICULTAS I.

An dentur species intellectuales & quomodo producantur.

Dari species intellectuales docuit uterque Suarez, Vasquez, Molina, Ariaga, oppositum tenent aliqui & ex antiquioribus & ex recentioribus, quibus ex parte consentit Oviedo hic pun. 3. num. 6.

Dari species intellectuales:

PROBARI solet primo Auctoritate Aristotelis, qui de anima textu 2. intelligere inquit, est quoddam pati. Similia habet textu 3. & 17. Secundo, item de anima textu 37. ait animam intelligendo, omnia fieri.

RESPONDETUR. Salvati hæc posse, ratione speciei expressæ, quæ non solum petit produci ab intellectu, sed etiam in illo tanquam in connaturali subiecto recipi, sicque omnia per eandem. Et licet Augustinus lib. de Trinitate cap. 2. dicat, tardi ingenii esse de speciebus dubitare, id etiam explicari posset de speciebus intelligibilibus expressis.

PROBARI solet secundo. Quia intellectus est de se indifferens, ad hoc vel illud cogitandum. Ergo debet determinari per aliquid, & hoc est species intelligibilis.

RESPONDETUR. Falsum esse, quod officium specierum sit determinare, cum ipsæ indigeant determinari, diceret aliquis, etiam ulterius

PROBARI solet tertio. Quia illud quod complet intellectum in ordine ad agendum, debet esse talis naturæ, ut postea cum intellectu effectivè concurrere possit ad intelligendum. Jam autem phantasma, utpote materiale, non potest concurrere ad effectiorem intellectiōis spiritualis.

RESPONDETUR. Incertum imprimis esse, an ipsamet species spirituales concurrent effectivè ad cognitionem, posito autem hoc concursu, adhuc dici posset elevari phantasma materiale, sicut per oppositos ad productionem speciei impressæ spiritualis, ita per hos ad producendum immediatè ipsam speciem expressam spiritualem. *Circa hanc difficultatem*

ASSERO primo. *Dari species impressas intellectuales relictas ex cognitionibus transactis,*

RATIO est; Quia recordamur nos vel hoc vel illud cogitasse, sed hoc non est ratione præsen-

tis cognitionis de illis objectis, nemo enim præsentium recordatur. Ergo recordatio illa referri debet in speciem impressam, in quid enim aliud? non enim referri potest in phantasma materiale, quia illud hoc solum attingit, quod præconceptum est sensibus, jam autem intellectio non est præconcepta sensibus.

ASSERO secundo. *Dari species impressas intellectuales, in ordine ad objecta sensibus non perceptibilia.*

RATIO est; Quia cognitio talium objectorum nullo modo referri potest in phantasmata materialia, hæc enim utpote improporcionata, non possunt principiare notitiam spiritualement, sicut phantasma rosæ; non principiat notitiam lili, non etiam notitia illa potest referri in ipsamet intellectum, quia etiam aliorum objectorum cognitio, non in solum intellectum referatur, & si intellectus respectu objectorum sensu perceptibilem, non est completum principium; non erit etiam completum, respectu spiritualium, quæ saltem ab homine difficilius noscuntur. Experimur etiam in nobis difficultatem noscendi ea, quorum non est præhabita à nobis species saltem materialis, quam difficultatem non sentiremus, si intellectus esset sibi completum principium intelligendi.

DICES: Si essent necessariae species intellectuales ad cognoscenda objecta sensibus percepta, ideo essent necessariae, quia intellectus, se solo, non esset completus ad eliciendos illos actus, sed hoc non probat necessarias esse species intellectuales. *Quod ipsum probatur:*

Intellectus agens, se solo non est completa per nos potentia, ad producendam spiritualement speciem impressam, & tamen in ordine ad hoc, non completur alia spirituali specie, sed solum phantasmate materiali. Ergo etiam ad producendam intellectiōem spiritualement, compleri potest, solo phantasmate materiali, neque enim minus potest spiritualis illa qualitas, quàm intellectio.

RESPONDEBIS primo: Elevari phantasma materiale ad productionem speciei impressæ spiritualis.

CONTRA. Cur non elevabitur etiam ad producendam cognitionem.

RESPONDEBIS secundo: Determinativum ad formandam speciem spiritualement debet esse nonnisi in genere causæ objectivæ & directivæ, ea autè, quæ habent se per modum causæ nonnisi directivæ, possunt esse inferioris ordinis; bono eam artificii, etiam vile exemplar, potest esse directio, & occasio operis longè nobilioris. At vero completio ad formandas intellectiōes, cum sit in genere causæ efficientis & tanquam comprincipii, debet esse quid spirituale.

CONTRA est: Sufficit ut in ordine ad formandam speciem impressam, compleatur intellectus, nonnisi directivè. Ergo complementum

† (Y)

simile

simile sufficere, ad formandam speciem expressam.

RESPONDEBIS tertio, quod phantasma materiale, non recipiatur immediatè in anima, sed in organo, in quo phantasias cudit anima. *Addit* recentior Suarez, quòd scilicet phantasma, non sit præsens intellectui, sed soli phantasie quæ distinguitur realiter ab anima, ergo debent dari aliæ species, per quas objecta, continuantur intimè præsentia.

CONTRA. Tum quia quamvis distinguatur realiter phantasia ab intellectu agente, & quamvis species materialis, recipiatur in phantasia, nihilominus sufficienter determinat intellectui agentem, ad productionem speciei impressæ. Ergo determinare poterit vel complere, ad productionem speciei expressæ. Tum quia falsa est doctrina, distingui has potentias realiter, nulla enim potentia animæ, distinguitur realiter ab anima rationali, licet organum distinguatur. Tum quia, quod addit idem recentior, urgendo quòd sicut voluntas spiritualis non potest determinari à cognitione materiali, ita nec posse determinari à phantasmate materiali intellectum, quod inquam addit, non convincit: Quia sicut non obstante antecedente potest determinare phantasma materiale ad speciem impressam spirituales, cur non poterit etiam ad expressam. *Hoc tamen etiam argumento perpenso:*

ASSERO tertio, non posse sine censura & temeritate doceri, quod non dentur ullæ species impressæ intellectuales, tum quia quamvis non appareret illarum tanta necessitas, tunc cum actu percipitur sensibiliter objectum, presumendum tamen est, etiam tunc, non sine speciebus spiritualibus objectum illud cognosci, idque ex eo, quia aliàs objecta, noscuntur ab intellectu mediis speciebus, natura autem, sicut non deficit in necessariis, ita æquabilem modum agendi retinet, nisi oppositum experientia, vel ratio ostendat positiva, paritas autem adlata, stat in principio negativo, unde & ex eodem fundamento, solvenda erit.

Tum quia si arguens concedat, quòd dum actu sensu percipitur objectum, fabricet tamen sibi sensus internus speciem materialem, tenebit contra arguentem paritas; Non sufficit species sensus externi, sed aliam sibi fabricabit intellectus internus, ergo & aliam sibi fabricabit intellectus agens: Tum quia intellectus nescit universalis & absentia, ad quæ species materialis, sufficere non potest, de qua ratione consule Mast. D. 6. Anim. n. 66.

De fabricatione speciei spiritualis.

QUÆRES: An phantasma materiale concurrat effectivè ad productionem speciei spiritualis.

ASSERO primo, cum duplex cogitari possit phantasma materiale scilicet impressum & expressum,

probabile est quod solum expressum concurrat ad productionem speciei spiritualis.

RATIO est, quia ex una parte non est ratio cur uni potius quam alteri, tribuatur vis illa concurrendi, & ex altera parte, abundè explet suum officium phantasma impressum, si producat phantasma expressum, ad hoc enim primario ordinatur, cumque ipsum phantasma expressum, sit magis simile objecto, utpote formalis illius similitudo, congruum est, ut objectum, quod etiam suo modo concurrere debet in aliquo sui, quàm maxime sibi simili, potius concurrat per phantasma expressum.

ASSERO secundò. *Nullum esse fundamentum tribuendi, quod phantasma materiale effectivè producat speciem spirituales.* Ratio est, quia ex una parte nullum est hujus fundamentum, ex altera parte, si nihil obstat, rei materiali, non debet tribui vis efficiendi spiritualia, utpote, gradu, se excedentia. Oppositam sententiam tueretur recentior Suarez, cum quo

DICES primo; Phantasma est vicarium objecti, & illius supplet concursum, quem objectum per se, non potest præstare, sed objectum concurrat effectivè ad sui speciem; Ergo & ejus vicarium phantasma, concurrat effectivè.

RESPONDETUR. Quod objectum concurrat effectivè ad sui speciem proportionatum. Jam autem res materialis non habet proportionem cum specie spirituali.

DICES secundò, Sensatio externa, effectivè concurrat ad speciem sensus interni. Ergo & sensatio interna, concurrat effectivè ad speciem impressam spirituales.

RESPONDETUR. Quidquid sit de antecedenti, negando consequentiam, quia si sensatio externa materialis, concurrat ad phantasma materiale, non concurrat ad aliquid quod excedet se gradu, & tamen hoc absurdum sequeretur, si materiale phantasma effectivè concurreret ad speciem impressam spirituales.

DICES tertio, cum eodem. Phantasma communicat representationem speciei intelligibili, & non apparet aliud genus, in quo id præstet, non enim id præstet in genere causæ materialis, quia nec recipit illam qualitatem spirituales nec ab illa recipitur; nec in genere causæ formalis extrinsecæ, non enim illam specificat, sed id facit objectum, non etiam in genere causæ finalis, quia species intelligibilis, non habet pro fine, phantasma materiale.

RESPONDETUR. Infra esse adferendum modum, quo communicet phantasma materiale, representationem speciei impressæ.

ASSERO tertio; *Concursum qui est phantasmatum materialis ad speciem spirituales, esse in genere causæ formalis extrinsecæ consumilem ei, quo prototypon respiciens pictor, aut alius artifex, nobilius aliquid postea efformat, sic proposito phantasmate expresso materiali, movetur intellectus agens,*

agens, ad eudendam speciem impressam, quā postea positā, intellectus patiens, efformat speciem spiritualement expressam, consimilem phantasmato expresso materiali. Porro quando dico exemplariter determinari, à phantasmate materiali expresso, intellectu agentem, non est necessitā imaginari, quod prius dignoscatur illud exemplar, & ex illo ignito, procedatur ad formandum illi simile exemplar spirituale, si enim hoc verum esset, sequeretur dari prius cognitionem, ante cognitionem, quod ipsum probatur: Quia ante efformationem speciei impressae similem phantasmato expresso, daretur cognitio phantasmatis, quā ipsa, ex generali conditione cognitionis, exprimentis id, quod cognoscit exprimeret illud phantasma, adeoque daretur cognitio ante cognitionem. In isto ergo sensu, exemplariter concurrir, quia scilicet posito illo phantasmate expresso materiali, convertit se anima ad fabricandam speciem spiritualement impressam, & postea expressam; quā species spiritualis, cum id spiritualiter repræsentet, quod repræsentat species expressa materialis, & cum ex altera parte, producta specie expressa materiali, appetat anima, appetitu innato, consimilem habere speciem impressam spiritualement, sit ut dicatur species materialis, per modum exemplaris, concurrere ad productionem speciei spiritualis.

RATIO asserti. Quia species materialis non concurrir, ut dictum, effectivè, nec apparet in quo alio genere concurrere possit, quā dicto modo, parum autem intererit, siue dicas, quod concurrat per modum determinantis, aut per modum complementis, modo teneatur, quod concurrat per modum causæ formalis extrinsecæ. Quia autem teneret quod concurrat non nisi per modum meræ conditionis, non abs re diceret, agrè enim regula, discernendi hæc duo, nempe conditionem prærequisitam, & genus causæ formalis extrinsecè determinativæ, tradi potest.

CONFIRMATUR utrumque assertum rationibus, quas adducit Suarez & alii quasque solvere conatus est Suarez recentior.

RATIO prima. Omnis potentia non cognoscitiva, est completa in ordine ad suos actus, intellectus est potentia agens non cognoscitiva. Ergo solus & non cum comprincipio, quod sit phantasma materiale, producat intellectiōnem.

RESPONDET Recentior Suarez. Potentia non cognoscitiva, quæ est effectrix imaginum non est completum illarum principium, jam autem intellectus agens est potentia productiva imaginum.

CONTRA est. Nego quod potentia etiam effectrix imaginum, si non est cognoscitiva, non possit esse completum principium, cum non sit major ratio de aliis non cognoscitivis. Dein-

de species impressa non est imago formaliter sed causaliter, habetque se ita, ac id, quod non est formaliter imago. Ergo & potentia speciei impressae formatrix non cognoscitiva, habet se, ac ea, quæ non est effectrix imaginum formaliter. Denique voluntatis actus imperans aliquam intellectiōnem, est causa intellectiōnis, adeoque imaginis, & tamen respectu illius volitionis, voluntas est principium completum. Ergo & intellectus, qui est causa ejus, quod est causa imaginis, erit potentia completa.

RATIO secunda. Propter concursum speciei materialis, una cum intellectu spirituali, ad ponendam speciem, sequi deberet speciem non esse spiritualement, eo quod effectus sequatur debiliorem partem.

RESPONDET idem. Verum id esse, quando comprincipium ignobilius, non elevatur à digniori.

CONTRA est. Quia nullum est fundamentum huius ipsius elevationis, præcipue ad ponendum à materiali idque viribus naturæ, aliquod ens spirituale, non estque ratio, cur potius phantasma materiale sequi debeat conditionem elevabilium naturaliter, & non conditionem inelevabilium naturaliter.

DIFFICULTAS II.

De speciebus sensus interni.

ASSERO primò. *Dari species in sensu interno relictas, ex actionibus præactis, sensus interni.*

RATIO est. Quia non positis illis speciebus relictis à sensatione interna transacta, non daretur memoria transactæ sensationis, quā negare, arbitrarium esset, sicut & negare ipsam sensationem internam.

ASSERO secundò. *Dari in sensu interno species sensuum externorum.*

RATIO est. Quia sensus internus non posito objecto, nec posita ejus externa sensatione, nihilominus percipit objectum; & ita in somnis imaginamur hos manducare, bibere, &c. quæ omnia non apparet qui salvarentur, non positis prædictis speciebus.

ASSERO tertio. *Non esse ita certum, quod ut sensus internus cognoscat sensationes externas quæ actu exercentur, quod inquam in ordine ad hoc indigeat speciebus. Est assertum quod docet Oviedo hic punct. 2. num. 1.*

RATIO. Quia præsentia objecti sensibilis, vinoque illius per speciem impressam & expressam eum noscente non apparet cur non

† (Y) 2 sit